

Kedy Nariadenie a kedy zákon o ochrane osobných údajov?

K častým otázkam, ktoré sú Úradu na ochranu osobných údajov (ďalej len „úrad“) adresované, patrí otázka, kedy sa na prevádzkovateľa vzťahuje právna úprava podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (ďalej len „Nariadenie“) a kedy zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 18/2018 Z. z.“).

1. Prečo sme prijali národnú právnu úpravu v podobe, v akej je zákon č. 18/2018 Z. z. ?

Úvodom je potrebné zdôrazniť, že Nariadenie, vychádzajúc z článku 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) je priamo aplikovateľné vo všetkých členských štátoch Európskej únie, bez ohľadu na to, či naň bude nadväzovať národná právna úprava jednotlivých členských štátov, týkajúca sa ochrany osobných údajov. Z dôvodu dodržania záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich zo ZFEÚ bolo preto vylúčené, aby bola zachovaná právna úprava ochrany osobných údajov v podobe obsiahnutej v zákone č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 84/2014 Z. z. (ďalej len „zákon č. 122/2013 Z. z.“).

V podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky uvedené predstavovalo dve možnosti, a to ísť cestou novelizácie zákona č. 122/2013 Z. z., avšak len za pomoci legislatívnych odkazov na Nariadenie, čo by bolo aj pre samotných adresátov zákona neefektívne, alebo prijatie novej právnej úpravy ochrany osobných údajov.

Slovenská republika bola prvým členským štátom, ktorý sa rozhodol národnú právnu úpravu harmonizovať s Nariadením prijatím nového zákona č. 18/2018 Z. z., v podobe prevzatia štandardov Nariadenia do jednotlivých jeho častí a tento krok sa naďalej ukazuje ako správny vzhľadom k tomu, že samotné Nariadenie sa nevzťahuje na všetky spracovateľské operácie¹ a vymedzenie hranice resp. deliacej čiary, ktoré činnosti sú alebo nie sú regulované právom Európskej únie nie je jednoznačne stanovené. Určité vodítko v tomto smere predstavujú zakladajúce zmluvy (ZFEÚ a Zmluva o Európskej únii), ale pre činnosti, ktoré nepatria do pôsobnosti práva únie by vzniklo tzv. právne vákuum, ktoré je nežiaduce. Z tohto dôvodu sa úrad rozhodol harmonizovať právny poriadok v zákone č. 18/2018 Z. z. tak, že v druhej časti zákona č. 18/2018 Z. z. ustanovil právnu úpravu podľa Nariadenia. Druhú časť zákona č. 18/2018 Z. z. nemožno vnímať len ako „duplicitné“ Nariadenie, nakoľko zabezpečuje,

¹ Najmä s poukazom na čl. 2 ods. 2 písm. a) Nariadenia, v zmysle ktorého sa toto Nariadenie nevzťahuje na spracúvanie osobných údajov pri výkone činností, ktoré nepatria do pôsobnosti práva Európskej únie.

že máme prijaté vo vnútroštátnom práve jednotné štandardy ochrany osobných údajov, čím je zabezpečená

- právna a faktická istota pre prevádzkovateľov, sprostredkovateľov a pre dotknuté osoby, v podobe zabezpečenia rovnakých princípov ochrany osobných údajov, tak pre činnosti upravené právom únie, ako aj pre tie, ktoré pod právo únie nepatria,
- prevádzkovatelia a sprostredkovatelia nemusia skúmať, či sa bude na nich vzťahovať Nariadenie alebo zákon č. 18/2018 Z. z. V prípade, ak by sa nedokázali vysporiadať s vecnou pôsobnosťou Nariadenia, s poukazom najmä na čl. 2 ods. 2 písm. a) Nariadenia, preto nie je chybou, ak sa budú riadiť a postupovať len podľa zákona č. 18/2018 Z. z., aj ak by sa na ich činnosť malo vzťahovať Nariadenie.

Je tiež potrebné poukázať, že zákon č. 18/2018 Z. z. je relevantným právnym predpisom aj v podmienkach Nariadenia, nakoľko obsahuje časti, ktoré sú záväzné pre všetky subjekty, teda aj subjekty vykonávajúce spracúvanie spadajúce do pôsobnosti práva únie a tiež pre príslušné orgány.

2

2. Časti zákona č. 18/2018 Z. z. záväzné pre všetky subjekty

- **1. časť zákona č. 18/2018 Z. z.**, s výnimkou § 2 a § 5 zákona č. 18/2018 Z. z.
- **4. časť zákona č. 18/2018 Z. z.**, ktorá upravuje **osobitné situácie zákonného spracúvania osobných údajov**, ktoré vychádzajú zo splnomocňujúcich ustanovení Nariadenia, najmä čl. 9 ods. 4 a kapitoly IX. Nariadenia, v rámci ktorých členské štáty mali možnosť ponechať v platnosti, alebo naopak zaviesť konkrétnejšie ustanovenia za účelom uvedenia práva na ochranu osobných údajov do súladu so špecifikáciami, príznačnými pre ten ktorý právny poriadok, či už v oblasti slobody prejavu a práva na informácie, spracúvania osobných údajov zamestnancov, spracúvania národného identifikačného čísla, alebo v súvislosti s povinnosťou mlčanlivosti. Ustanovenie § 78 ods. 1, ods. 2, ods. 3 v súčasnosti považujeme za spracúvanie osobných údajov na základe zákona č. 18/2018 Z. z. v kontexte čl. 6 ods. 1 písm. c) Nariadenia/§ 13 ods. 1 písm. c) zákona č. 18/2018 Z. z.
- 5. časť zákona č. 18/2018 Z. z. Prvá hlava- **Postavenie, pôsobnosť a organizácia úradu**
- 5. časť zákona č. 18/2018 Z. z. Druhá hlava - **Schvaľovanie kódexov správania, certifikácia a akreditácia**
- 5. časť zákona č. 18/2018 Z. z. Tretia hlava - **Kontrola**
- 5. časť zákona č. 18/2018 Z. z. Štvrtá hlava - **Konanie o ochrane osobných údajov**
- 5. časť zákona č. 18/2018 Z. z. Piata hlava - **Správne delikty (pokuty a poriadkové pokuty)**
- 6. časť zákona č. 18/2018 Z. z. - **Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia.**

Osobitná úprava zákona č. 18/2018 Z. z.

- **2. časť zákona č. 18/2018 Z. z.**- právna úprava ochrany osobných údajov v rámci činností prevádzkovateľa, ktoré nepodliehajú právu únie, a ktorá upravuje všeobecné pravidlá ochrany osobných údajov fyzických osôb pri ich spracúvaní.
- **3. časť zákona č. 18/2018 Z. z.** Do nášho právneho poriadku bola transponovaná Smernica Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2016/680, v ktorej sa ustanovujú pravidlá ochrany fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na plnenie úloh na účely trestného konania. Prevádzkovateľom informačného systému sú v tomto prípade Policajný zbor, Vojenská polícia, Zbor väzenskej a justičnej stáže, Finančná správa, prokuratúra a súdy (príslušné orgány), ktorí spracúvajú osobné údaje na účely predchádzania a odhaľovania trestnej činnosti, zisťovania páchatel'ov trestných činov, vyšetrovania trestných činov, stíhania trestných činov alebo na účely výkonu rozhodnutí v trestnom konaní vrátane ochrany pred ohrozením verejného poriadku a predchádzania takémuto ohrozeniu

3. Kedy sa na prevádzkovateľa bude vzťahovať zákon č. 18/2018 Z. z. a kedy Nariadenie?

3

Väčšina spracovateľských činností bude spadať pod režim Nariadenia, pretože negatívne vymedzenie vecnej pôsobnosti Nariadenia s poukazom na čl. 2 ods. 2 písm. a) Nariadenia je pomerne reštriktívne.

V právnych podmienkach Slovenskej republiky sa na ostatné oblasti, neupravené právom únie bude vzťahovať zákon č. 18/2018 Z. z. ako celok a ako príklad oblasti neregulovanej právom únie môžeme uviesť zákonnú úpravu podávania sťažností v zmysle zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach, zákona č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii v znení neskorších predpisov, prípadne si môžeme pomôcť aj recitálom 16 Nariadenia, v zmysle ktorého sa Nariadenie nevzťahuje na otázky ochrany základných práv a slobôd ani na voľný tok osobných údajov týkajúcich sa činností, ktoré nepatria do pôsobnosti práva Únie, ako sú činnosti týkajúce sa národnej bezpečnosti.

Zjednodušene možno danú problematiku vysvetliť na nižšie uvedenom príklade:

1. Ak pôjde o spracúvanie osobných údajov v rámci činnosti prevádzkovateľa, ktorá spadá pod právo únie:

- na prevádzkovateľa sa bude vzťahovať právna úprava podľa **Nariadenia**
- aplikuje sa **tiež zákon č. 18/2018 Z. z.**, a to v rozsahu:

- *1. časť (okrem § 2 a § 5 zákona č. 18/2018 Z. z.)*

- 4. časť zákona č. 18/2018 Z. z. (§ 78 a 79 zákona č. 18/2018 Z. z.)
 - 5. časť zákona č. 18/2018 Z. z. (§ 80 - 106 zákona č. 18/2018 Z. z.)
 - 6. časť zákona č. 18/2018 Z. z. (§ 107- 112 zákona č. 18/2018 Z. z.)
- ďalej sa môžu uplatňovať aj **osobitné predpisy**.²
2. Ak pôjde o spracúvanie osobných údajov v rámci činností prevádzkovateľa, ktoré nespádajú pod právo Európskej únie:
- bude sa uplatňovať **zákon č. 18/2018 Z. z., s výnimkou jeho 3. časti**, ktorá sa vzťahuje len na spracúvanie osobných údajov príslušnými orgánmi na plnenie úloh na účely trestného konania.
 - ďalej sa môžu uplatňovať aj **osobitné predpisy**.
3. V prípade spracúvania osobných údajov príslušnými orgánmi na plnenie úloh na účely trestného konania:

Aplikuje sa zákon č. 18/2018 Z. z., a to v rozsahu:

- 1. časť zákona č. 18/2018 Z. z.
- 3. časť zákona č. 18/2018 Z. z.
- 4. časť zákona č. 18/2018 Z. z.
- 5. časť zákona č. 18/2018 Z. z.
- 6. časť zákona č. 18/2018 Z. z.
- z 2. časti zákona č. 18/2018 Z. z. sa na spracúvanie osobných údajov vzťahujú len ustanovenia uvedené v § 52, § 59, § 67 a § 73 zákona č. 18/2018 Z. z.

4

V prípade spracovateľských činností príslušných orgánov, pri ktorých neplnia úlohy na účely trestného konania postupujú podľa vyššie uvedeného mechanizmu, to znamená, že prevádzkovateľ s ohľadom na predmet svojej činnosti si určí, či je daná oblasť regulovaná právom únie, alebo nie.

² Napríklad zákon č. 438/2001 Z. z. o bankách v znení neskorších predpisov, zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii v znení neskorších predpisov, zákon č. 351/2011 o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov

Príloha č. 1

Spracúvanie osobných údajov v rámci činnosti, ktorá spadá pod právo EÚ

- **Nariadenie**
- **Zákon č. 18/2018 Z. z.**, okrem § 2 a § 5 z 1. časti zákona č. 18/2018 Z. z. a s výnimkou jeho 2. a 3. časti
- uplatňujú sa aj **osobitné predpisy**

- **Zákon č. 18/2018 Z. z.**, s výnimkou jeho 3. časti
- uplatňujú sa aj **osobitné predpisy**

